

PRAKTIJK

Spelen met spelling

Veel scholen zijn bezig met het verbeteren van spellingonderwijs. Spelen met spelling is een effectieve, leuke en activerende manier om aangeboden spellingcategorieën te herhalen.

Momenteel zijn veel scholen druk met het verbeteren van hun spellingonderwijs. Vrijwel altijd zijn de tegenvallende resultaten op de LOVS spellingtoetsen de directe aanleiding voor deze verbeteringsslag. Vaak verbazen leerkrachten zich over de grote discrepantie tussen de resultaten op de methodeafhankelijke bloktoetsen en die van de Citotoets voor spelling. Ook lijkt het vreemd dat tijdens de spellinglessen zelfs de zwakke spellers weinig fouten blijken te maken, terwijl het in teksten van de meest taalvaardige leerlingen wemelt van de fouten. Vaak komen de leerkrachten van deze scholen erachter, al dan niet onder begeleiding van een taalspecialist, dat bovengenoemde problemen voortkomen uit een weinig efficiënte spellingdidactiek. Er zit voor deze scholen vaak niets anders op dan het grondig (zelf) herzien van het aanbod voor spelling.

Tegenvallende resultaten

Hieronder staan enkele verklaringen die tegenvallende resultaten bij spelling kunnen verklaren:

- De aangeboden leerstof wordt onvoldoende of te laat herhaald. Veel methodes bevatten weinig efficiënte oefenvormen. Vooral de oefeningen waarbij de leerlingen de woorden alleen maar over hoeven te schrijven, zetten weinig zoden aan de dijk (kopieeropdrachten).
- Er wordt te veel nadruk gelegd op de inprentingstrategie (lijst woorden die ingeslepen moeten worden).
- De methode hanteert te complexe of te veel categorieën.
- De kinderen kunnen de schrijfwijze van de woorden 'spieken' door gebruik te maken van wandplaten met voorbeeldwoorden of kaarten waarop de regels uitgelegd worden.

Hierdoor worden de kinderen afhankelijk van deze hulpmiddelen die niet altijd, bijvoorbeeld bij een ander vak of buiten de school, bij de hand zijn.

- Leerkrachten hanteren ieder hun eigen 'handige' regels zonder dit af te stemmen in de school. Dit is zeer verwarrend voor de leerlingen en leidt tot dubbel leren.
- Zwakke spellers krijgen naast de reguliere spellingmethode ook nog een remediërende methode. Ook dit leidt tot dubbel leren.
- Er wordt te weinig instructie gegeven en er ligt te veel nadruk op het (zelfstandig) verwerken.

De spellingmethode pimpen

Als je de spellingmethode waarmee je school werkt wilt 'pimpen', kun je bijvoorbeeld dagelijks een oefendictee geven, bestaande uit woorden en zinnen. Hiermee herhaal je alle aangeboden categorieën en oefen je middels het zinnendictee al vanaf groep 4 de werkwoordspelling. Je kunt het oefendictee ook direct na afloop bespreken. Laat kinderen hun aanpak dan verwoorden.

Andere ingrediënten waar je gebruik van kunt maken om de spellingmethode te 'pimpen':

- Geef instructie en doe hardop denkend voor. Dit is het hart van de spellingles.
- Schrap de oefeningen waarbij de leerlingen alleen de woorden hoeven over te schrijven.
- Gebruik picto's als symbool voor de spellingcategorie. De verwoording van de categorie komt niet op het bord of aan de wand, maar in het hoofd van de leerling.
- Koppel grammatica (onderwerp-persoonsvorm) aan werkwoordspelling.

Tjalling Brouwer

werkt als taalspecialist bij Impact Educatief en is redactievoorzitter van JSW (info@impacteducatief.nl)

Spelen met spelling

1

Spelen met spelling

en leest het woord dat daarop geschreven staat voor. Kind 1 noteert het woord op een blaadje. Kind 2 controleert het opgeschreven woord. Als het woord goed geschreven is, krijgt kind 1 het kaartje. Als het niet goed is, komt het kaartje onder aan de stapel.

Als een van de kinderen aan de andere zijde op Start komt, is het spel afgelopen. Het kind met de meeste groene kaartjes heeft gewonnen.

Varianten

Twan Wiermans Fotografie

Op het spel 'Spelen met spelling' zijn twee varianten mogelijk. In de eerste variant moet het kind het woord eerst hardop spellen en daarna opschrijven. In de tweede variant moet het kind dat aan de beurt is om het woord op te schrijven, ook aangeven om welke spellingcategorie het gaat. Bij woorden met meerdere categorieën moeten deze allemaal benoemd worden.

Door te spelen met spelling kun je op een leuke manier aangeboden spellingcategorieën herhalen

Spelen met spelling

Spelen met spelling is een effectieve, leuke en activerende manier om aangeboden spellingcategorieën te herhalen. Je vindt het spel op kopieerblad 1 en 2.

Spelregels

Het spel wordt gespeeld door twee kinderen en is geschikt voor alle groepen waarin spellingonderwijs aan bod komt.

Vooraf maken de kinderen zelf ieder een stapeltje spellingkaartjes. De leerkracht geeft aan hoeveel kaartjes gemaakt worden. Op deze kaartjes schrijven de kinderen een woord op met daarin een categorie die aan bod is geweest in de spellinglessen. In hogere groepen mogen woorden met meerdere categorieën opgeschreven worden.

De kaartjes die kind 1 heeft gemaakt worden op het bord (kopieerblad 1 en 2) in vakje 1 geplaatst. De kaartjes van kind 2 worden in vakje 2 gelegd.

De kinderen gaan aan de kopse kant van het speelveld zitten en zetten ieder een pion op 'START'. Kind 1 begint bij start 1, kind 2 bij start 2.

Hierna gooien ze om de beurt met een dobbelsteen. Gooit een kind drie ogen, dan gaat het drie vakjes vooruit, et cetera.

Komt kind 1 op een groen vakje, dan pakt kind 2 het bovenste kaartje van zijn of haar stapeltje

Betekenis van de overige gekleurde vakken:

- Geel: Je hebt niet goed opgelet bij de spellingles. Sla één beurt over.
- Oranje: Je had nul fouten in je dictee. Ga drie plaatsen vooruit.
- Rood: Je hebt bij het schrijven van een tekst niet alle fouten zelf verbeterd. Ga terug naar Start.

Nieuwe methode? Kies zorgvuldig!

Het zorgvuldig kiezen van een nieuwe (spelling) methode is van groot belang. De methode moet immers een groot aantal jaren mee. Je kunt daarbij gebruik maken van de informatie uit deze praktijkbijdrage. Hiermee voorkom je wellicht dat je de nieuwe methode al snel moet 'pimpen'. Op http://www.impacteducatief.nl/page/contact_klanten/downloads/ kun je een criteriumlijst voor het kiezen van een spellingmethode downloaden.